

سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت آموزش و ترویج

مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

کوزه‌های مناسب برای کاشت در فضای سبز شهری

گز بر شاخه

۱۲۵۰

گز پرشاخه

گز پرشاخه (*Tamarix ramosissima*) گونه‌ای بومی، کم‌آبر، زیبا و مناسب برای کاشت به‌عنوان بادشکن و پرچین در فضای سبز شهری به‌ویژه در مناطق بیابانی است.

ریخت‌شناسی

درختچه‌ای یا درختی کوچک و خزان‌کننده به ارتفاع ۱ تا ۵ متر؛ پوست تنه قهوه‌ای مایل به قرمز؛ گل‌های تابستانه صورتی و به‌تعداد زیاد، به‌طوری‌که گیاه را کاملاً صورتی‌رنگ می‌کنند؛ شکوفه‌ها به‌مدت ۴ تا ۶ هفته باقی می‌مانند؛ میوه به‌شکل کپسول‌هایی است که پس از رسیدن باز شده و دانه‌های فراوانی آزاد می‌کند.

مناطق پراکنش

معمولاً در بستر آبراهه‌ها یا رودخانه‌های فصلی مناطق خشک و نیمه‌خشک کشور در استان‌هایی مانند تهران، البرز، اصفهان، یزد، فارس، کرمان، هرمزگان، لرستان، خوزستان، چهارمحال و بختیاری، خراسان شمالی، آذربایجان (حاشیه دریاچه ارومیه)، مازندران و گیلان انتشار دارد.

ویژگی‌های رویشگاهی

❖ نیاز نوری: نورپسند بوده و به شرایط گرم و خشک مقاوم است.

❖ خاک:

✓ در خاک‌های خشک تا متوسط و با زهکشی خوب رشد می‌کند.
✓ طیف وسیعی از خاک‌ها از جمله خاک‌های ضعیف را تحمل می‌کند.

✓ در طولانی‌مدت موجب بهبود ساختمان خاک، حاصل‌خیزی خاک و افزایش عناصر غذایی ضروری مانند نیتروژن و فسفر می‌شود.

❖ نیاز آبی: کم‌نیاز به آب

بوده و آبیاری آن، با پساب‌های صنعتی نیز امکان‌پذیر است.

❖ نیاز دمایی: در برابر

سرما به نسبت مقاوم بوده و تا دمای ۵- درجه سانتی‌گراد را تحمل می‌کند.

❖ دارای مزایای تحمل به

خشکی، مقاومت به نمک و قلیا، رشد سریع، سازگاری و بقای زیاد است. در برخی مناطق گرمسیری می‌تواند عمری بالغ بر هزار سال داشته باشد.

❖ گونه‌ای مناسب برای بیابان‌زدایی و مهار حرکت

شن‌های روان است و مانند درخت تاغ برای تثبیت تپه‌های ماسه‌ای کاشته می‌شود.

- ❖ برای جنگل‌کاری در خاک‌های شور مناسب بوده و حتی می‌تواند برای مقابله با ریزگردها مفید باشد.
- ❖ معمولاً گز پرشاخه را گیاهی شورپسند در نظر می‌گیرند، اما شوری برای این گونه اجباری نیست و این گیاه در کنار آبراهه‌های مناطق خشک؛ جایی که شوری شسته شده و کاهش می‌یابد هم از رشد خوبی برخوردار است.

تکثیر

تکثیر این گیاه به سه روش انجام می‌شود:

❖ **بذر:** در رویشگاه‌های طبیعی خود از طریق بذر تکثیر می‌شود.

❖ **قلمه:** بهترین روش تکثیر این گیاه است. تهیه قلمه در اواخر زمستان و در بهار بیشترین موفقیت را دارد. همچنین، می‌توان قلمه‌ها را در آذرماه از ساقه‌های سبزرنگ که حدود ۱۵ تا ۲۰ سانتی‌متر طول دارند، تهیه کرد. قلمه‌ها در زمستان در مکانی سرپوشیده قرار داده می‌شوند.

❖ **ریشه‌جوش**

هرس

این گیاه را می‌توان در اواخر زمستان هرس شدید کرد تا شکل فشرده و رشد بهتری داشته باشد.

آفات و بیماری‌ها

در برابر آفات و بیماری‌ها مقاومت خوبی دارد.

گونه‌های مناسب برای کاشت در فضای سبز شهری؛ گز پرشاخه

نشر آموزش کشاورزی

عنوان: گونه‌های مناسب برای کاشت در فضای سبز شهری؛ گز پرشاخه
ناظر: کمیته علمی نهضت مردمی تولید و کاشت یک میلیارد نهال
نویسنده: محبوبه جلیلی فر
همکاران: بهنام حمزه، مهدی پورهاشمی، فاطمه عباسپور، فیروزه حاتمی
نظارت بر تنظیم چاپ و نشر: ویدا همتی، فتح‌اله بهرامی
طراحی و صفحه‌آرایی: سبا سادات کرمانی پوربقایی
ناشر: نشر آموزش کشاورزی - دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی
شمارگان: محدود
نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۲
مسئولیت درستی مطالب با نویسنده است.

شماره ثبت در مرکز فن آوری اطلاعات و اطلاع‌رسانی کشاورزی ۶۳۶۳۶ به تاریخ ۱۴۰۲/۰۳/۱۸ است.

نشانی: تهران، خیابان آزادی، بین نواب و رودکی، پلاک ۲۰۵، معاونت آموزش و ترویج کشاورزی، طبقه ۱۲

تلفن: ۶۶۴۳۰۴۶۵ | تلفکس: ۶۶۴۳۰۴۶۴ | کد پستی: ۱۴۵۷۸۹۶۶۸۱